

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Beleidskader
gemeentelijk woonwagen-
en standplaatsenbeleid

mr. Vital E.H. Moors

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Juridisch kader

International Convention on the Elimination of all Forms of Racial Discrimination

International Covenant on Economic Social and Cultural Rights

European Union

European Social Charter

Charte Sociale Européenne

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

- **recht op eerbiediging privé- en gezinsleven**
 - Europees verdrag voor de rechten van de mens (artikel 8)
 - Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (artikel 17)
 - Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (artikel 7)
 - Europees sociaal handvest (artikel 16)
 - Grondwet (artikel 10)
- **recht op gelijke behandeling**
 - Internationaal verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie (artikel 5, onderdeel e, onder iii)
 - Europees verdrag voor de rechten van de mens (artikel 14 en artikel 1 van het Twaalfde Protocol)
 - Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (artikel 21)
 - Richtlijn nr. 2000/43/EG houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht ras of etnische afstamming
 - Grondwet (artikel 1) – Algemene wet gelijke behandeling

International Covenant on
Civil and Political Rights

COUNCIL
OF EUROPE CONSEIL
DE L'EUROPE

- **recht op vrijheid van vestiging**

- Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (artikel 12)
- Europees verdrag voor de rechten van de mens (artikel 2 van het Vierde Protocol)

- **bescherming van eigendom**

- Europees verdrag voor de rechten van de mens (artikel 1 van het Eerste Protocol)

- **recht op huisvesting**

- Internationaal verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten (artikel 11, eerste lid)
- Herzien Europees sociaal handvest (artikel 31)
- Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (artikel 31, lid 3)
- Grondwet (artikel 22, lid 2)

Recht op eerbiediging van de woning, het privé- en gezinsleven

Artikel 8 EVRM

1. Een ieder heeft recht op *respect voor zijn privé leven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning* en zijn correspondentie.

2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen

Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Het Europees Hof voor de Rechten van Mens

- 1996 (*Buckley/Verenigd Koninkrijk*):
woonwagen kan aangemerkt worden
als een woning en dus valt onder de
bescherming van artikel 8 EVRM
- 2001 (*Chapman/Verenigd Koninkrijk*):
 - bewoning van een *woonwagen is onderdeel van cultuur* van "gipsy's" als etnische groepering
 - positieve verplichting om *minderheidsgroep te erkennen en te faciliteren*

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Het Europees Hof voor de Rechten van Mens

- **2004 (Connors/Verenigd Koninkrijk):**
 - overheid heeft positieve verplichting om de "gipsy way of life" mogelijk te maken
 - woonwagenleven = "*nomadic in spirit if not in actual or constant practice*"
- **2007 (Stenegry and Adam/Frankrijk) :**
 - niet van belang of woonwagenbewoner in reguliere woning heeft gewoond, zolang intentie bestond om terug te keren naar het woonwagenleven
 - het mag hem niet worden verweten dat hij sociale huisvesting afwijst omdat die niet overeenkomt met zijn levensstijl

Het Europees Hof voor de Rechten van Mens

'the concept of "home" within the meaning of Article 8 is not limited to premises which are lawfully occupied or which have been lawfully established. It is an autonomous concept which does not depend on classification under domestic law.

Whether or not a particular premises constitutes a "home" which attracts the protection of Article 8 will depend on the *factual circumstances*, namely, the *existence of sufficient and continuous links* with a specific place (...)'.

EHRM 17 oktober 2013, nr. 27013/07 (*Winterstein e.a. t. Frankrijk*), par. 141.

Het Europees Hof voor de Rechten van Mens

The Court reiterates that *the occupation of a caravan is an integral part of the identity of travellers*, even where they no longer live a wholly nomadic existence, and that measures affecting the stationing of caravans affect their ability to maintain their identity and to lead a private and family life in accordance with that tradition '.

There is a *positive obligation* imposed on the Contracting States by virtue of Article 8 to *facilitate the way of life of the Roma and travelers (...)*.'

EHRM 17 oktober 2013, nr. 27013/07 (Winterstein e.a. t. Frankrijk), para. 142, 148

Het Europees Hof voor de Rechten van Mens

- **2014 (*Yordanova and others/Bulgarije*):**
woonwagenlevensstijl heeft ook
betrekking op *sociale en
familieverbanden*
- **2016 (*Bagdanovicius/Rusland*):**
uithuiszetting Roma is slechts
proportioneel indien de *overheid
zorg draagt voor passende
herhuisvesting*

Verbod op discriminatie

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Directe discriminatie

'wanneer iemand o.m. *op grond van ras of etnische afstamming ongunstiger wordt behandeld dan een ander* in een vergelijkbare situatie wordt, is of zou worden behandeld'

(artikel 2, lid 2, sub a Richtlijn 2004/43/EG, eveneens artikel 1, lid 1, sub b AWGB)

Indirecte discriminatie

'wanneer een *ogenschijnlijk neutrale bepaling, maatstaf of handelwijze* personen van een bepaald ras of een bepaalde etnische afstamming in vergelijking met andere personen *bijzonder benadeelt* (...)'

(artikel 2, lid 2, sub b Richtlijn 2004/43/EG, eveneens artikel 1, lid 1, sub c AWGB)

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

'the feature which undoubtedly makes Traveller families completely different where housing is concerned is *their caravan lifestyle [which calls] for differentiated treatment* for these families and tailored measures to improve their housing conditions.'

ECSR 21 maart 2012, nr. 62/2010 (*International Federation of Human Rights (FIDH) t. België*), par. 141

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Certificaat 2014

Woonwagencultuur

Geplaatst op de Nationale Inventaris
Immaterieel Cultureel Erfgoed in Nederland

Utrecht, 15 augustus 2014

De Nationale Inventaris
Immaterieel Cultureel Erfgoed
in het Koninkrijk Nederland
brengt het immaterieel erfgoed
in kaart en helpt gemeenschappen
om hun traditie door te geven aan
volgende generaties.

Het samenstellen van de
Nationale Inventaris is één van de
verplichtingen die het Koninkrijk
Nederland op zich nam met het
ratificeren van het UNESCO
Verdrag ter Bescherming van het
Immaterieel Cultureel Erfgoed.

Namens het Nederlands Centrum
voor Volkscultuur en
Immaterieel Erfgoed

I. Strouken
I. Strouken,
Directeur

Namens de Vereniging Behoud
Woonwagencultuur in Nederland

P. van Assendoep
P. van Assendoep,
Voorzitter

In 2014 is de woonwagencultuur geplaatst op Nationale inventaris van het Immaterieel Cultureel Erfgoed

- Nederland is gehouden het immaterieel erfgoed te borgen op basis van het UNESCO verdrag.
- De Nationale Inventaris is één van de maatregelen die Nederland hiervoor treft.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Materiële uitleg van het discriminatieverbod:
'ongelijke gevallen, moeten ongelijk worden
behandeld'.

Reinier van Zutphen, de Nationale Ombudsman:

*'Er is geen sprake van gelijke gevallen,
omdat het gaat om de culturele identiteit
van woonwagenbewoners die als
mensenrecht is erkend, een bijzonder
situatie dus. Daarom moeten gemeenten
met een andere bril kijken naar
standplaatsenbeleid en het Rijk moet
daarin de regie nemen.'*

Enkele oordelen van het College voor de rechten van de Mens inzake gemeenten die woonwagenebewoners ongelijk behandelen

- 2014-165, 2014-166, 2014-167: Oss
- 2015-61: Vlaardingen
- 2016-19: Waddinxveen
- 2016-63, 2016-64, 2016-67, 2016-68: Eindhoven
- 2016-71, 2016-72: Son en Breugel
- 2016-107, 2015-108 : Deventer
- 2016-139: Leudal
- 2017-103: Heerde
- 2017-264: Cappelle aan de IJssel

Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State

- **2009 (*Elburg*):**

Bij overlast mogen gemeenten niet zonder meer overgaan tot het wijzigen van bestemmingsplannen van woonwagenstandplaatsen, waardoor woonwagenbewoning wordt uitgesloten.

- **2014 (*Gouda*):**

Woonwagenbewoners die een standplaats moeten verlaten vanwege een ontruiming, moeten voorrang krijgen bij de toewijzing van een vrijkomende standplaats.

RAAD VAN STATE

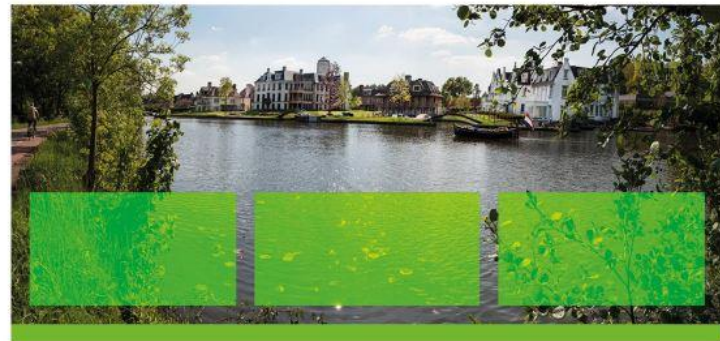
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Woonwagenstandplaatsen in Nederland

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

10 oktober
Eindrapportage

COMPANEN ADVIES VOOR WERKGEHEERT EN LEIDINGGEVEN

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Woonwagenbeleid binnen mensenrechtelijke kaders

- Voorzien in voldoende standplaatsen
- Goede ruimtelijke ordening
- Handhaving openbare orde
- Bevorderen leefbaarheid
- Tegengaan overlast

- Bij behoefte aan standplaatsen, het aantal standplaatsen afbouwen
- Passende huisvesting voor woonwagenbewoners is een sociale huurwoning